

УДК 340:347.724

DOI <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2023.05.42>

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ОБЛІКУ ЧАСТОК УЧАСНИКІВ ТОВАРИСТВА З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ

Пальчук П.М.,

кандидат юридичних наук, доцент

доцент кафедри міжнародного,

цивільного та комерційного права

Державний торговельно-економічний університет

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-1399-6543>

Пальчук П.М. Деякі аспекти правового регулювання обліку часток учасників товариства з обмеженою відповідальністю.

В статті розглядаються положення щодо обліку часток товариства в обліковій системі часток товариств з обмеженою відповідальністю та товариств з додатковою відповідальністю. Даний правовий інститут є новим в праві України та його метою є запровадження європейських стандартів щодо корпоративного управління щодо товариств з обмеженою відповідальністю (товариств з додатковою відповідальністю), забезпечення додаткових гарантій захисту правам та законним інтересам власникам корпоративних прав товариств.

Положення законодавства щодо обліку часток товариства в обліковій системі часток товариств з обмеженою відповідальністю має альтернативний характер, проте остаточне рішення залишається за учасниками певного товариства з обмеженою відповідальністю, оскільки запроваджувана система обліку часток товариства з обмеженою відповідальністю наближена до системи депозитарного обліку цінних паперів, але її можна застосовувати за одностайним рішенням учасників певного товариства, якщо буде доведено для учасників товариств доцільність такого обліку часток та дотримання прав учасників корпоративних праввідносин в розрізі діяльності товариств з обмеженою відповідальністю.

На сьогодні залишається без відповіді питання, якому варіанту обліку часток нададуть перевагу учасники певного товариства з обмеженою відповідальністю, враховуючи на сьогодні відсутність практики застосування відповідних правових норм, зокрема практики застосування норм Верховним Судом та іншими судами, яка має формуватися після 01.01.2024 року.

Обумовлюється до переваг обліку часток учасників товариства з обмеженою відповідальністю Центральним депозитарієм цінних паперів є захист корпоративних прав від неправомірного заволодіння третіми особами (рейдерство), можливість чітко визначити момент набуття прав на частку учасника товариства з обмеженою відпо-

відальністю та контроль щодо вчинення інших правочинів, предметом яких є частка учасника товариства з обмеженою відповідальністю, можливість використання електронних ресурсів Центрального депозитарію цінних паперів у частині здійснення корпоративного управління товариством з обмеженою відповідальністю або товариством з додатковою відповідальністю.

Ключові слова: корпоративні права, товариство з обмеженою відповідальністю, Центральний депозитарій цінних паперів, облік часток, захист корпоративних прав.

Palchuk P.M. Some aspects of shares accounting legal regulation for limited liability company members.

The article deals with the provisions regarding the accounting of company shares in the shares accounting system of limited liability companies as well as of companies with additional liability. This legal institute is brand new in the law system of Ukraine. The purpose of this legal institute is to introduce European standards for corporate governance in limited liability companies (as in companies with additional liability also) as well as to provide additional protection guarantees for rights and legitimate interests of corporate rights owners in companies.

The provisions of the legislation regarding the accounting of company shares in the accounting system of limited liability companies shares have an alternative nature, however, the final decision remains with the participants of a certain limited liability company, since the implemented system of accounting for limited liability company shares is similar to the current system of depository accounting of securities, but it will be applied in a voluntary manner by the unanimous decision of the certain company members, if the expediency of such accounting shares and compliance with the rights of participants in corporate legal relations in the context of limited liability companies activities will be proved for the members of the company.

As of today, the question remains unanswered as to which version of accounting for shares will

be preferred by certain limited liability company participants, taking into account the lack of practice need for applying relevant legal norms, in particular, the practice of applying norms by the Supreme Court and other courts, which should be formed after 01.01.2024.

The Central Securities Depository protection of corporate rights against illegal acquisition by third parties (raiding) is determined by the advantages of shares accounting for limited liability company participants. The ability to clearly determine the moment of acquisition of limited liability company participant share rights as well as to control over the commission of other transactions, the subject of which is the share of limited liability company member is determined by the advantages of shares accounting for limited liability company participants also. The possibility of using the electronic resources of the Central Securities Depository in the part of implementing corporate management of a limited liability company or a company with additional liability is determined by the advantages of shares accounting for limited liability company participants also.

Key words: corporate rights, limited liability company, Central Securities Depository, share accounting, protection of corporate rights.

Постановка проблеми. Незважаючи на війну в Україні корпоративні відносини трансформуються та розвиваються як складова економіки держави, оскільки необхідно забезпечувати не тільки боєздатність національних збройних сил, а також забезпечувати належне правове регулювання діяльності фізичних та юридичних осіб крізь призму стандартів країн Європейського Союзу, наскільки це можливо в умовах воєнного стану.

Значні зміни у регулюванні корпоративних відносин в цілому та щодо окремих видів корпорацій обумовленні прийняттям нового Закону України «Про акціонерні товариства» від 22.07.2022 [1] та внесенню змін до Цивільного кодексу України [2] та Закону України «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю» [3]. Зокрема в ст. 96¹ Цивільного кодексу України визначено сутність корпоративних прав, де вказано що корпоративні права набуваються особою з моменту набуття права власності на частку (акцію, пай або інший об'єкт цивільних прав, що засвідчує участь особи в юридичній особі) у статутному капіталі юридичної особи.

Тому з теоретичної та практичної точки зору досить важливим є визначення моменту набуття корпоративних прав щодо окремого виду корпорації фізичними та юридичними особами, а саме учасниками (акціонерами, пайовиками). З цієї метою законодавець вносячи зміни до законодавства України закріплює новий правовий ін-

ститут, який має вирішити кілька завдань, а саме надати додатковий захист учасникам товариства з обмеженою відповідальністю в частині проведення юридично значимих дій, об'єктом яких є відповідні корпоративні права, та зробити більш прозорими відносини щодо обігу часток товариств з обмеженою та додатковою відповідальністю.

Стан опрацювання цієї проблеми у фаховій літературі є не досить повним. Це обумовлюється тим, що механізм обліку часток товариства в обліковій системі часток товариств з обмеженою відповідальністю та товариств з додатковою відповідальністю Центральним депозитарієм цінних паперів на сьогодні це не має практичного застосування в силу того, що відповідні правові норми не набули чинності в частині правозастосування в повному обсязі. Наявні значна кількість коментарів фахівців, які аналізують відповідні праві норми та окреслюють перспективи його застосування. Проте маємо вказати, що власне питання наукового аналізу правовідносин, які пов'язані з фіксацією прав на частку в статутному капіталі товариств з обмеженою та додатковою відповідальністю були предметом уваги широкого кола науковців, проте це не охоплювало питання депозитарного обліку часток учасників товариства з обмеженою відповідальністю враховуючи новизну правових норм.

Метою статті є визначення правової природи та перспективи реалізації положень законодавства України щодо обліку часток товариства в обліковій системі часток товариств з обмеженою відповідальністю та товариств з додатковою відповідальністю.

Власне об'єктом дослідження є законодавство України щодо товариств з обмеженою відповідальністю в частині правового регулювання обліку часток товариства в обліковій системі часток товариств з обмеженою відповідальністю та товариств з додатковою відповідальністю, праці фахівців та аналітичні матеріали з даного кола питань.

Виклад основного матеріалу. Одним із правових інститутів, який тільки нещодавно імплементовано до законодавства України та потребує особливої уваги є положення Закону України «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю» щодо можливості обліку часток товариства в обліковій системі часток товариств з обмеженою відповідальністю та товариств з додатковою відповідальністю, що ведеться Центральним депозитарієм цінних паперів. Даний правовий інститут є новим в законодавстві України, отже потребує аналізу як з теоретичної точки зору так і з точки зору правозастосування.

Власне нові правові інститути, які передбачені чинним законодавством України не відразу знаходять свою практичну реалізацію, наприклад по-

ложення щодо можливості створення ради директорів в акціонерних товариствах та товариствах з обмеженою відповідальністю не відразу знайдуть своє практичне втілення. В першу чергу це обумовлено необхідністю вивчення аналізу практики положень чинного законодавства, зручністю та/або доцільністю застосування тих або інших положень як щодо діяльності ради директорів в акціонерних товариствах, порядку діяльності учасників правовідносин щодо обліку часток товариств з обмеженою відповідальністю, витрати корпорацій у процесі здійснення корпоративного управління, механізмах врегулювання спорів в частині відносин з обігу часток учасників товариства з обмеженою відповідальністю та їх обліку.

Насамперед необхідно вказати, що відповідні зміни до Закону України «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю» слід розглядати системно, зокрема з урахуванням змін до низки законодавчих актів, які визначені Законом України «Про акціонерні товариства». Так поряд з реєстрацією прав на цінні папери законодавець передбачає можливість для товариств з обмеженою відповідальністю, а також товариств з додатковою відповідальністю та їх учасників здійснювати облік часток товариства в обліковій системі часток товариств з обмеженою відповідальністю та товариств з додатковою відповідальністю, що ведеться Центральним депозитарієм цінних паперів. Дане положення законодавства щодо товариств з обмеженою відповідальністю не має обов'язкового характеру, має альтернативний характер, проте остаточне рішення залишається за учасниками певного товариства з обмеженою відповідальністю.

Єдиною імперативною вимогою щодо учасників з обмеженою відповідальністю є необхідність внесення змін до статуту товариства з обмеженою відповідальністю (товариства з додатковою відповідальністю) та закріплення в ньому інформації, яким чином буде вестися облік часток учасника з обмеженою відповідальністю. Учасники товариства можуть обмежитися положеннями, що Центральний депозитарій цінних паперів здійснює облік часток товариства з обмеженою відповідальністю (товариства з додатковою відповідальністю) або ні. В разі коли учасники товариства з обмеженою відповідальністю не приймуть рішення щодо депозитарного обліку часток товариства з обмеженою відповідальністю облік таких часток здійснюється у порядку, який існував до внесення змін до чинного законодавства, а саме до 01.04.2024 року.

Визначаючи сутність облікової системи часток товариства з обмеженою відповідальністю слід звернути до законодавчої дефініції, яка закріплена в Законі України «Про депозитарну систему України» (набирає чинності з 01.01.2024), ст. 27¹ якого визначає, що облікова система

часток товариств з обмеженою відповідальністю та товариств з додатковою відповідальністю – це сукупність інформації, записів про частки товариств з обмеженою відповідальністю та товариств з додатковою відповідальністю (вид, номінальна вартість і кількість, обмеження обігу тощо) на рахунках власників таких часток, інформації про товариство, про власників часток, про обмеження прав власників, про осіб, уповноважених власниками (управителів, заставодержателів, інших осіб, наділених відповідними правами щодо часток), а також іншої передбаченої законодавством інформації [4].

Аналіз відповідного положення, що містить досить багато складових дозволяє зробити висновок, щодо правовідносини щодо ведення облікового реєстру мають охоплювати всі юридичні факти щодо зміни частки певного учасника та містити інформацію щодо всіх підстав виникнення, зміни або припинення прав на частку учасника товариства з обмеженою відповідальністю. Лише на сьогодні залишається без відповіді питання, якому варіанту обліку часток нададуть перевагу учасники певного товариства з обмеженою відповідальністю, враховуючи на сьогодні відсутність практики застосування відповідних правових норм, зокрема практики застосування норм Верховним Судом та іншими судами, яка має формуватися з 01.01.2024 року.

При цьому, фахівці акцентують увагу на певних положеннях щодо запровадження облікової системи часток товариств з обмеженою відповідальністю (товариств з додатковою відповідальністю). Так, згідно вимог чинного законодавства рішення загальних зборів учасників щодо обліку часток товариства з обмеженою відповідальністю в обліковій системі часток приймається одностайним рішенням всіх учасників товариства виключно щодо всіх часток товариства. Якщо статутом товариства не передбачено можливість обліку часток товариства в обліковій системі часток, до порядку денного відповідних загальних зборів учасників в обов'язковому порядку включається питання про внесення змін до статуту (крім випадку, якщо товариство діє на підставі модельного статуту) [5].

На думку С. Лисенко облік часток учасників товариства з обмеженою відповідальністю у Центральному депозитарії цінних паперів надає такі переваги:

- відображає відомості не лише про власників часток і їх номінальну вартість, але і про обмеження прав власників, про обтяження часток, про управителів, заставодержателів, інших осіб, наділених правами щодо часток;
- надає можливість отримання послуг з обслуговування укладених договорів щодо часток товариства із застосуванням засобів електронної комунікації;

- можливість виплати дивідендів через облікову систему;
- можливість проведення загальних зборів із застосуванням засобів електронної комунікації через облікову систему;
- захист прав учасників товариства з обмеженою відповідальністю та самого товариства від рейдерських атак тощо [6].

Крізь призму корпоративних відносин рейдерство слід розуміти як комплекс дій, спрямованих на отримання корпоративного контролю над корпоративним підприємством без згоди учасників, що вже здійснюють корпоративний контроль, та призначених ними органів управління корпоративного підприємства відповідно до певного сценарію (стратегічного плану), який має удаване правове обґрунтування та реалізується із додержанням (або з імітацією додержання) правових, у тому числі корпоративних процедур [7, с. 534].

Є. Даниленко погоджуючись із вказаними вище перевагами щодо облікової системи часток товариств з обмеженою відповідальністю та товариств з додатковою відповідальністю зазначає, вказані можливості будуть особо актуальні у випадках, коли виникатиме необхідність внесення часток в якості застави за зобов'язаннями учасників товариства з обмеженою відповідальністю (зокрема, по кредитним договорам з банками та іншими фінансовими установами) або для гарантування передачі покупцю частки права власності на неї після отримання передоплати. Водночас, наскільки ці можливості будуть зручними для учасників корпоративних відносин значною мірою буде залежати від змісту підзаконних нормативно-правових актів, які ще мають бути прийняті на виконання норм чинних законів України [8].

Узагальнюючи на підставі аналізу вище наведених змін законів України можна дійти висновку, що запроваджувана система обліку часток товариства з обмеженою відповідальністю та товариств з додатковою відповідальністю й подібна до нині діючої системи депозитарного обліку цінних паперів, але її застосовуватимуть у добровільному порядку за одностайним рішенням учасників певного товариства. Крім того, дана система обліку часток забезпечує централізований облік прав власності на частки учасників товариства з обмеженою відповідальністю та їх обмежень та запроваджує презумпцію достовірності відомостей про права власності на частки та їх обмеження у відносинах із третіми особами, а також дані про учасників товариства, перенісши їх до облікової системи часток Центрального депозитарію цінних паперів [9].

Необхідність деталізації положень законів України, що унормовують депозитарний облік часток слід обґрунтувати виходячи із принципу правової визначеності. Юридичну визначеність

необхідно розуміти через такі її складові: чіткість, зрозумілість, однозначність норм права; право особи у своїх діях розраховувати на розумну та передбачувану стабільність існуючого законодавства та можливість передбачати наслідки застосування норм права (легітимні очікування) [10]. Тому крім положень законів України, що унормовують питання депозитарного обліку часток учасників товариства з обмеженою відповідальністю слід звернути увагу на положення підзаконних нормативно-правових актів, що унормовують дане коло питань. Зокрема Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку рішенням від 17.05.2023 року було затверджено Порядок ведення облікової системи часток товариств з обмеженою відповідальністю та товариств з додатковою відповідальністю, в якому визначено базові положення щодо обліку даних щодо прав учасників товариств з обмеженою відповідальністю [11].

Так даний Порядок визначає порядок укладення договору із Центральним депозитарієм цінних паперів, порядок взаємодії депозитарію із товариством та іншими суб'єктами, які пов'язані із депозитарним обліком часток учасників товариства з обмеженою відповідальністю. Зокрема ст. 27⁴ Закону України «Про депозитарну систему України» визначає, що інформація про власників часток товариства розкривається Центральним депозитарієм цінних паперів у строки, порядку та за формою, що встановлені Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку. Така інформація обов'язково має містити відомості про розмір пакета такого власника із зазначенням відсотка, кількості належних такому власнику часток та відомості про власника із зазначенням його імені (найменування), коду згідно з Єдиним державним реєстром юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань (для юридичної особи – резидента) або коду/номера з торговельного, банківського чи судового реєстру, реєстраційного посвідчення місцевого органу влади іноземної держави про реєстрацію юридичної особи (для юридичної особи – нерезидента).

Отже, з одного боку Центральний депозитарій цінних паперів забезпечує облік часток учасників товариства з обмеженою відповідальністю та операцій з частками, а також забезпечує доступ до інформації щодо персоналії учасників товариства та операцій з частками, в межах визначених актами Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку та правилами Центрального депозитарію цінних паперів, а також договору, який укладається із товариством та депозитарієм. З іншої сторони депозитарний облік часток товариств з обмеженою відповідальністю та товариств з додатковою відповідальністю може надати учасникам та власне товариству додатко-

ві гарантії захисту від рейдерських дій та інших неправомірних дій третіх осіб. Слід виходити з того, що держава в особі уповноважених органів має створити систему, яка з надасть можливість власникам корпоративних прав щодо товариств з обмеженою відповідальністю та товариств з додатковою відповідальністю здійснювати належне управління своїми правами та з іншого боку забезпечить функціонування прозорого механізму корпоративного управління та обігу часток учасників товариства з обмеженою відповідальністю.

При цьому вибір моделі обліку часток учасників товариства з обмеженою відповідальністю, як вже зазначалося вище, здійснюють самі учасники товариства з обмеженою відповідальністю з урахуванням як об'єктивних так і суб'єктивних чинників. В певній мірі це залежатиме від власне не тільки вимог чинного законодавства, в тому числі підзаконних нормативно-правових актів, а й від положень договору, який буде укладено певним товариством з обмеженою відповідальністю із Центральним депозитарієм цінних паперів, в тому числі від витрат на обслуговування рахунків та вартості послуг, що надаватиметься товариствам з обмеженою відповідальністю, порядком розміщення інформації в загальному доступі тощо. Враховуючи загальну кількість товариств з обмеженою відповідальністю (яких більше половини всіх зареєстрованих юридичних осіб) даний напрям діяльності для Центрального депозитарію цінних паперів має бути предметом підвищеної уваги та має стимулювати для належного забезпечення функціонування системи депозитарного обліку часток учасників товариства з обмеженою відповідальністю (товариств з додатковою відповідальністю).

Зокрема для третіх осіб, в тому числі кредиторів, товариства з обмеженою відповідальністю матиме значення доступ до інформації про певне товариство з обмеженою відповідальністю, доступу до відповідних інформаційних ресурсів. Передбачається що інформацію про товариства з обмеженою відповідальністю буде відкритою, а доступ до неї буде вільним, в обсязі, який визначено Законом України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань» від 15.05.2003 року № 755-IV [12]. Ст. 7 зазначеного вище Закону вказує, Єдиний державний реєстр юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань створюється з метою забезпечення державних органів та органів місцевого самоврядування, а також учасників цивільного обороту достовірною інформацією про юридичних осіб, громадські формування, що не мають статусу юридичної особи, та фізичних осіб – підприємців з Єдиного державного реєстру. В разі прийняття рішення про облік часток товариства Центральним депозитарієм цінних паперів така інформація

має відображатися в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань, а зацікавлені особи мають мати право доступу до такої інформації, а також інформації щодо власників часток тощо.

Зокрема п. 24 Прикінцевих положень Закону України «Про акціонерні товариства» передбачено оприлюднення Центральним депозитарієм цінних паперів інформації про частки учасників товариства з обмеженою відповідальністю. На виконання положень зазначеного вище Закону п. 43 Порядку ведення облікової системи часток товариств з обмеженою відповідальністю та товариств з додатковою відповідальністю визначено, що інформація про власників часток товариства розкривається Центральним депозитарієм цінних паперів на інформаційних електронних ресурсах Центрального депозитарію не пізніше наступного робочого дня після дати початку обліку часток товариства в обліковій системі часток та протягом всього строку обліку часток товариства в обліковій системі часток.

Таким чином, крім власне захисту прав учасників товариства з обмеженою відповідальністю, а також самого товариства та інших зацікавлених осіб, унеможливлення перехоплення корпоративного контролю щодо товариства Центральний депозитарій цінних паперів забезпечуватиме доступ до інформації про товариство та їх учасників в тому ж обсязі, який передбачений Законом України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань». Поряд з цим, Центральний депозитарій цінних паперів забезпечує можливість формування та подання запитів в електронній формі про надання витягів з облікової системи часток щодо інформації про власників часток товариства.

Особливо слід звернути увагу, що перехід прав на частку, яка належить учаснику товариства з обмеженою відповідальністю до інших осіб, здійснюється з моменту відображення такої інформації в системі депозитарного обліку часток товариства з обмеженою відповідальністю. При цьому, Порядок ведення облікової системи часток товариств з обмеженою відповідальністю та товариств з додатковою відповідальністю від 17.05.2023 року досить детально регулює порядок дій суб'єктів правовідносин та перелік документів, які мають надаватися ними з метою внесення змін щодо власників корпоративних прав товариства з обмеженою відповідальністю.

Щодо товариств з обмеженою відповідальністю предметом уваги як науковців так і практиків є визначення моменту з якого особа, як учасник корпоративних правовідносин, набуває або втрачає права на частку у статутному капіталі товариства з обмеженою відповідальністю. Зокрема науковці вказують, що положення Закону України «Про товариства з обмеженою та додат-

ковою відповідальністю» не у всіх випадках чітко визначає момент припинення права на частку у статутному капіталі товариства з обмеженою відповідальністю та відповідно набуття особою всіх прав учасника товариства. Тому вказувалося, що існує нагальна необхідність внесення змін до чинного законодавства з метою однозначного закріплення моменту набуття або припинення корпоративних прав особи щодо товариства з обмеженою відповідальністю. Зокрема, вказувалося вище, що момент набуття корпоративних прав учасників товариства з обмеженою відповідальністю досить повно аналізувався науковцями, різні підходи відображалися в рішеннях судів у різний час. Зокрема І. Ромащенко аналізуючи підстави припинення корпоративних прав щодо товариства з обмеженою відповідальністю пропонує вважати моментом набуття права на частку в статутному капіталі товариства з обмеженою відповідальністю внесення відповідних відомостей в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань [13, с. 87-88]. Дана позиція заслуговує на увагу та підтримку, але при цьому слід вказати що вона висловлена до моменту закріплення в чинному законодавстві положень щодо депозитарного обліку часток товариства з обмеженою відповідальністю.

Також слід звернути увагу, що на сьогодні чинним законодавством набуття або припинення статусу учасника товариства пов'язується із внесенням відповідної інформації до Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань, на що звертають увагу науковці [14, с. 130-131].

Проте на сьогодні основні питання щодо моменту набуття прав на частку учасниками товариства з обмеженою відповідальністю зняті, враховуючи вимоги положення, яке закріплено в ст. 96¹ Цивільного кодексу України, що корпоративні права набуваються особою з моменту набуття права власності на частку.

Висновки. Вбачається що за умови поширення практики обліку часток учасників товариства з обмеженою відповідальністю та прозорості діяльності Центрального депозитарію цінних паперів, а також за умови забезпечення прав та законних інтересів учасників корпоративних відносин оборотоздатність часток товариств з обмеженою відповідальністю може бути більш значного поширення та певним чином може бути наближена до обігу акцій.

Також слід звернути увагу, що інформація щодо товариства з обмеженою відповідальністю та товариства з додатковою відповідальністю, яка надається Центральному депозитарію цінних паперів є відкритою та має бути складовою Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських фор-

мувань в межах визначених законодавством (зокрема суб'єкти нормотворення мають передбачити такий механізм).

До переваг обліку часток учасників товариства з обмеженою відповідальністю Центральною депозитарієм цінних паперів є захист корпоративних прав від неправомірного заволодіння третіми особами (рейдерство), можливість чітко визначити момент набуття прав на частку учасника товариства з обмеженою відповідальністю та контроль щодо вчинення інших правочинів, предметом яких є частка учасника товариства з обмеженою відповідальністю, можливість використання електронних ресурсів Центрального депозитарію цінних паперів у частині здійснення корпоративного управління товариством з обмеженою відповідальністю або товариством з додатковою відповідальністю.

Вбачається, що якщо подальший аналіз практики застосування механізму обліку часток товариства з обмеженою відповідальністю або товариств з додатковою відповідальністю покаже на позитивні аспекти поширення такого механізму то вбачається за доцільне запровадження обов'язковості обліку часток зазначених вище товариств, що також забезпечить захист прав учасників правовідносин оборотоздатності таких часток.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Про акціонерні товариства: Закон України від 27.07.2022 р. № 2465-IX / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2465-20#n575>. (дата звернення 14.08.2023).
2. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2003 р. № 435-IV / Верховна Рада України. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/435-15>. (дата звернення 14.08.2023).
3. Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю: Закон України від 06.02.2018 р. № 2275-VIII / Верховна Рада України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2275-19>. (дата звернення 14.08.2023).
4. Про депозитарну систему України: Закон України від 06.07.2012 р. № 5178-VI / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/5178-17#Text>. (дата звернення 14.08.2023).
5. Кознова О. НКЦПФР визначила порядок ведення облікової системи часток ТОВ та ТДВ. URL: https://biz.ligazakon.net/news/219729_nktspr-viznachila-poryadok-vedennya-oblkovo-sistemi-chastok-tov-tadv. (дата звернення 14.08.2023).
6. Лисенко С. Нові антирейдерські запобіжники та інші зміни в законодавстві

- про ТОВ і ТДВ. URL: <https://www.hsa.org.ua/blog/novi-antireiderski-zapobizniki-ta-inski-zmini-v-zakonodavstvi-pro-tov-i-tdv>. (дата звернення 14.08.2023).
7. Смітюх А.В. Корпоративні права та корпоративні паї (частки): теоретико-правові аспекти: монографія. Одеса: Фенікс, 2018. 662 с.
 8. Даниленко Є. Вплив нового Закону «Про акціонерні товариства» на ТОВ. URL: https://biz.ligazakon.net/analytics/214701_vpliv-novogo-zakonu-pro-aktsonern-tovaristva-na-tov. (дата звернення 14.08.2023).
 9. Воронкіна О. Облік часток товариств з обмеженою відповідальністю. URL: <http://sts-mrada.gov.ua/?p=18289>. (дата звернення 14.08.2023).
 10. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 49 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) окремих положень розділу I, пункту 2 розділу III «Прикінцеві положення» Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо пенсійного забезпечення» від 2 березня 2015 року № 213-VIII: рішення Конституційного Суду України від 23.01.2020 р. № 1-р/2020 / Конституційний Суд України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v001p710-20#Text>. (дата звернення 14.08.2023).
 11. Порядок ведення облікової системи часток товариств з обмеженою відповідальністю та товариств з додатковою відповідальністю: затверджено рішенням Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 17.05.2023 р. № 525 / Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0525863-23#Text>. (дата звернення 14.08.2023).
 12. Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань: Закон України від 15.05.2003 року № 755-IV / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/755-15#Text>. (дата звернення 14.08.2023).
 13. Ромащенко І. Припинення корпоративних прав. *Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право*. 2019. № 1. С. 79–91.
 14. Науково-практичний коментар Закону України «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю» / [В.А. Васильєва, В.В. Луць, Л.В. Сіщук та ін.]; за заг. ред. В.А. Васильєвої. Харків: Право, 2020. 336 с.